

Innspill fra Private Barnehagers Landsforbund til Lesekommisjonen

PBL (Private Barnehagers Landsforbund) mener Lesekommisjonen må legge til grunn at arbeidet for bedre leseferdigheter, leselyst og leseglede starter i barnehagen.

Lesekommisjonens mandat slår fast at det er behov for tidlig og helhetlig oppfølging for at alle barn skal kunne bli motiverte og gode lesere. Kommisjonen skal også gi anbefalinger om hvordan barnehagene kan bidra til å utvikle barns leselyst, leseglede og språk.

Barnehagen må ikke bli et vedlegg til en nasjonal satsing på lesing. Barnehagen må være en sentral del av den.

1. Leseløftet må starte i barnehagen

Barns språk, ordforråd, erfaringer med bøker og tekster og deres nysgjerrighet på litteratur har betydning for hvilke forutsetninger de møter skolen med.

Det betyr ikke at barnehagen skal drive leseopplæring eller overta skolens oppgaver. Barnehagens bidrag handler om å utvikle språk, skape interesse for bøker og fortellinger og gi barn erfaringer med høytlesing, samtaler, begreper og tekst.

PBL mener derfor at Lesekommisjonen må:

- slå tydelig fast at barnehagen er avgjørende for bedre leseferdigheter
- sikre at barnehagen får en sentral plass i anbefalingene fra Lesekommisjonen
- anbefale at framtidige nasjonale tiltak og satsinger på lesing omfatter hele utdanningsløpet, inkludert barnehagen.

Tidlig innsats for bedre leseferdigheter kan ikke begynne når barna starter på skolen.

2. Barnehagen er en av våre viktigste arenaer for å utjevne forskjeller

Noen barn har lite eller ingen erfaring med bøker når de kommer til barnehagen.

Nettopp derfor har barnehagen et betydelig potensial som forebyggende og utjevnende arena.

Nesten alle barn i Norge går i barnehage. Det gir samfunnet en unik mulighet til å sikre at alle barn, uavhengig av bakgrunn og erfaringer hjemmefra, får tilgang til bøker, høytlesing, språkstimulerende aktiviteter og gode samtaler.

PBL mener Lesekommisjonen må anbefale tiltak som sikrer at alle barn får systematiske og gode erfaringer med bøker og litteratur gjennom barnehagen, uavhengig av hvilken barnehage de går i og hvilke erfaringer de har med seg hjemmefra.

3. Ambisjoner må følges av ressurser

Barnehagene har allerede et tydelig ansvar for barns språk og kommunikasjon gjennom rammeplanen.

PBLs medlemsbarnehager viser at det finnes gode løsninger og gode eksempler på arbeid med språk, bøker og leseglede. Samtidig er tilbakemeldingen tydelig: Kvalitet i dette arbeidet krever kompetanse, tid, engasjement og ressurser.

Dersom Lesekommisjonen anbefaler at barnehagene skal styrke eller systematisere arbeidet med språk, litteratur og leseglede, må anbefalingene derfor også følges av forslag til hvordan barnehagene skal settes i stand til å gjøre dette.

PBL mener Lesekommisjonen må anbefale nasjonale myndigheter å:

- prioritere barnehagen økonomisk som en del av regjeringens leseløftet
- sikre barnehagene ressurser til innkjøp og fornyelse av et bredt og mangfoldig utvalg litteratur
- styrke kompetansetiltak innen språk, høytlesing, litteraturformidling og samtaler rundt bøker
- sikre rammer som gir ansatte tid til pedagogisk arbeid, faglig refleksjon og kompetanseutvikling.

4. Kompetanse må prioriteres

Skal alle barn få et godt grunnlag for språk, leselyst og senere lesing, må ansatte i barnehagen ha kompetanse til å skape gode og inkluderende språkmiljøer, og til å bruke litteratur aktivt og bevisst i barnehagehverdagen.

PBL mener derfor at Lesekommisjonens anbefalinger må omfatte en tydelig satsing på kompetansen til de ansatte som skal omsette ambisjonene til god praksis.

Dette må gjenspeiles både i barnehagelærerutdanningen og i etter- og videreutdanning og kompetanseutvikling for ansatte i barnehagene.

5. Tiltakene må nå alle barnehager

Om lag halvparten av alle barnehager i Norge er private. Dersom barnehagen skal være en sentral arena i leseløftet, må statlige kompetansetiltak, økonomiske virkemidler og andre satsinger være tilgjengelige på likeverdige vilkår for private og kommunale barnehager.

Samtidig må Lesekommisjonens anbefalinger omsettes i praksisnære og gjennomførbare tiltak og råd, som tar høyde for at det er store variasjoner i kvaliteten på barnehagenes praksis. Tiltakene må være relevante og anvendelige på tvers av ulike barnehager og bidra til å styrke kvaliteten der behovet er størst.

PBLs hovedanbefaling

Lesekommisjonen bør anbefale regjeringen å gjøre barnehagen til en tydelig og finansiert del av den nasjonale satsingen på lesing.

Det innebærer at:

- arbeidet med språk, bøker, høytlesing og leseglede må anerkjennes som en sentral del av arbeidet med bedre leseferdigheter
- alle barn må sikres gode og regelmessige erfaringer med bøker og litteratur i barnehagen
- ansatte må få tilgang til relevant kompetanseutvikling
- barnehagene må ha økonomiske og bemanningsmessige rammer som gjør det mulig å prioritere arbeidet
- nasjonale tiltak må omfatte private og kommunale barnehager på likeverdige vilkår.

Det er for sent å starte arbeidet for lesing når barna begynner på skolen. Skal Norge lykkes med å styrke barn og unges leselyst og leseferdigheter, må vi investere der grunnlaget legges – i barnehagen.

Med vennlig hilsen PBL

v/ Jørn Tommy Schjelderup, administrerende direktør
Kristine Rishaug Ruus, fagsjef barnehage